

כתובות קח

משה שווערד

1. רש"י על כתובות דף קז/ב

חנן אומר איבד את מעותיו - שלא אמרתי לך הלוני ואני אפרע אבל אם הלוח את האשה מעות למזונותיה על מנת שתשלם לו הוא תובעה והיא תובעת הבעל וישלם כדאמר לעיל בממאנת ולוותה ואכלה ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה הא לא מיאנה משלם:

2. מאירי על כתובות דף קד/ב

אמר המאירי מי שהלך למדינת הים ועמד אחד מעצמו ופרנס את אשתו מחשש כבודה או כבוד הבעל או מנדבת לבו ר"ל לא שהיא לותה ממנו חנן אומר אבד את מעותיו הוא אינו חייב אחר שפרנס שלא מדעתו ואף היא אינה חייבת הואיל ולא לותה הא מכל מקום אם לותה היא ואכלה חייב הוא לפרוע כשיבא כמו שנבאר בגמרא ובלבד בשיודה שלא הניח לה מזונות

3. שיטה מקובצת על כתובות דף קז/ב

וכתב הריטב"א וז"ל ועמד אחד ופרנס את אשתו פי' שלא בהלוואה כו' ובמס' נדרים כתבתי מחלוקת רבותי בזה כי מורי הרשב"א נר"ו סובר דכל מאי שפרנסה סתם בתורת הלוואה הוא עד שיאמר בפ"י שעל בעלה הוא סומך ודעת מורי הלוי דפרנס סתם הוא שלא בתורת הלוואה ושם כתבתי טעם שניהם. ע"כ:

4. תוספות מסכת כתובות דף קז עמוד ב ד"ה חנן אומר

חנן אומר איבד מעותיו - ליכא לאקשוויי מהא דקיימא לן (לעיל פ.). היורד לתוך שדה של חבירו ונטעה שלא ברשות דשמיין לו כאריס ולבונה חורבתו של חבירו דנותן לו מה שהנהגו (ב"מ קא. ע"ש) דהתם השבח בעין הוא ודין הוא שיטול אבל הכא לא השביח לו שום שבח נכסים אלא שהצילו מגביית בעל חובו ולא מידי יהיב ליה והוה כמבריח ארי מנכסי חבירו דאע"ג דמהנה אותו לא מתחייב מידי כדמסיק בנדרים באין בין המודר (דף לג:) וא"ת הא אמרי' בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף צג:) שומר חנם שהיה

5. שיטה מקובצת על כתובות דף קז/ב

ה"ג אמר ר' דוסא בן הרכינס כדבריהם כלומר כדבריהם של כהנים כן הוא. על קרן הצבי [1] שרץ עם מעותיו ואין מגיעו דכיון דפרנס את אשתו שלא מדעתו אין לו עליו כלום. רש"י במהדורא קמא. ושמעתי דלהכי נקט על קרן הצבי [2] משום דהצבי כשמזדקן הקרן שלו מועיל הרבה והוא הולך מקום שבל יראה ובל ימצא ותוקע קרנו שם בא' מנקיקי כדי שלא ימצא לעולם כך שמעתי מפי חכמים דורשי רשומות:

6. הפלאה על כתובות דף קז/ב

במתניתין הניח מעותיו על קרן הצבי. עיין בפירושי המשניות שכתבו כמה פירושים בלשון זה. וכולם דחוקים מאוד. [3] ולפענ"ד נראה לפרש כפשטיה שריב"ז אמר יפה אמר חנן שהדין דין אמת שאין הבעל משלם לו כשיבא. ודקדק בדבריו שאמר איבד את מעותיו בלשון אבידה ולא זכו בעיניו שאין לך צדקה גדולה מזה כי היתה עניה באותו שעה והיתה צריכה לחזור על הפתחים והוא פרנסה בכבודה בתוך ביתה ואמרה חז"ל בצדקה שהקרן קיימת לעולם הבא ויש לפרש לשון צבי כמו הצבי ישראל (שמואל ב' א') שהוא מצבן וקיומן של ישראל. וה"נ פירוש הניח מעותיו על קרן קיימת ומוצבת. ויש עוד לפרש לשון הצבי ע"ד שאמרין לקמן דף קי"ב למה נמשלה א"י לצבי מה צבי אין עורו מחזיק בשרו אף א"י אינה מחזקת פירותיה וכן הוא בצדקה שאמר הכתוב ובחנוני נא וגו' עד בלי די שיבלו שפתותיכם מלומר די ואינו מחזיק את פירותיו. והיינו דאמר שהניח על קרן לעולם הבא ופירות מרובים עד בלי די בעולם הזה.

7. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת כתובות דף קז עמוד ב

מתני' יפה אמר חנן. וכתבו ר"ת והר"ח דהיינו דוקא בחוב מזונות, אבל בפורע חובו של חבירו מודה חנן ועי' בש"ך חו"מ סי' קכ"ח סק"ה שהביא יותר משלושים פוסקים דה"ה בב"ע"ח. ועי' להלן.

8. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קצא

ומתורץ בזה מה שקשה טובא מ"ש הנאה דפרוטה דרב יוסף שנפטר מפורע חובו ושוקל את שקלו שמותר במודר הנאה, ועיין בתוס' נדרים דף ל"ג שהקשו זה, ומה שתירצו משום שהוא כנוטל בעצמו מהמדיר ופורע חובו דחוק קצת דהא אין כוונתו ליפטר מהפרוטה לעני אלא לקיים מצות השבה להמדיר והתורה פטרנו. אבל לפ"ז ניחא דהוא משום דחיוב דפריעת חוב הוא ככל המצות משום שהחיוב הוא שיסולק תביעת הבע"ח ממנו באיזה אופן שיהיה שהוא אף במחילה דהמלוה ואף בפריעת אחרים עבור סלוק החוב ולא בהוצאת ממונו דוקא לכן נחשב זה רק הנאה דהברחת ארי, ואף מצות נתינת השקל שא"א לו להפטר במחילה נמי עכ"פ אין החיוב עליו שיתן הוא ומשלו, דהא אף אחר יכול ליתן בעדו גם בלא הקנאה לו במתנה מתחלה, וראי' מפ"א משקלים מ"ז דתנן השוקל ע"י עני וע"י שכנו וע"י בן עירו פטור מקלבון, ואם היה צריך להקנות להם במתנה אין שייך לפוטרים מקלבון דאיזה חלוק יש בנתינת השקל מאיזה מעות שלו הוא נותן אם השיגם ע"י שהרויח בפעולה ומסחר או ע"י מתנה מאחר שעכ"פ נותן עתה משלו, אלא פשוט דאיירי שלא הקנה להם אלא שהאחר שקל עבורם לפוטרים בשל מעות האחר שלכן פטור מקלבון כיון דנפטרים בשל האחר.

9. חדושי הריטב"א מסכת כתובות דף קח עמוד א

ומחזיר לו אבידתו נמי מצוה קא עביד. [I] פי' [א] וכיון דמדעם דבעל אבידה יהיב ליה לא מתהני מודר הנאה מדידיה [ב] ואי משום דטרח בהדה כיון דמצוה דנפשיה עבד לא חשיבא הנאה למודר, הרי זה כאלו פייסו חבירו או שכרו שיחזיר אבדתו של זו שהוא מותר, [II] אבל אסור הוא לתת לו ממון של צדקה כדמוכח בההיא דהיו באין בדרך (נדרים מ"ג א') ולא אמרינן מצוה דנפשיה עביד כיון דממונא דידיה הוא דיהיב ליה וכבר פירשתי בארוכה בנדרים בס"ד.

10. שיטה מקובצת מסכת כתובות דף קח עמוד א

[2] וז"ל תלמידי הרבינו יונה ומחזיר לו אבידתו נמי מצוה קעביד כלומר על מחזיר מוטלת המצוה וחובה עליו לקיימה ולא ניחוש להנאת האחר דכי קא מתהני איך ממצוה קא מתהני [III] ודוקא להחזיר לו האבדה הוא מותר מפני שאין המחזיר יכול לקיים מצוה זו אלא אם כן יחזירנה אליו אבל לתת לו צדקה אסור הואיל ואם ירצה יוכל לתת אחרים ולקיים המצוה עמהם ע"כ.

11. שערים מצויינים בהלכה

דף קח. ומחזיר לו אבידתו נמי מצוה קעביד. פרש"י אם ראה חמורו תועה מותר להשיבו. מדברי רש"י משמע דוקא אם רואה אבל לחזור אחר האבידה דהוא מטריח בעבורו, זה אינו מותר לו, וכ"כ בשטמ"ק נדרים (לג.) דלא קתני מחזור אלא מחזיר, והא דמהדר לו בהמתו, מידי דנפשיה קמהדר ליה, וזהו המצוה שלא ישאר בהמת חבירו אצלו. ובשטמ"ק כתב בשם הר"י מטראני, מצוה קעביד, אע"פ שהוא מהנה אותו, מ"מ יכול

לומר המחזיר, אני איני מתכוין להנות אותו אלא לקיים מצות בוראי.

12. תוספות מסכת כתובות דף קח עמוד א ד"ה הא מני

הא מני חנן היא דאמר איבד מעותיו - הואיל וכן שאינו יכול עתה לתובעו ממנו אף על פי שמ"מ מהנהו שאין צריך לשלם חובו משום הכי לא מיתסר [1] שאינו אלא גרמא בעלמא שעל ידי שפורע זה לבעל חובו מיפטר

• ריטב"א על כתובות דף קח/א

הא מני חנן היא דאמר איבד את מעותיו. פירש רש"י ז"ל דכיון דאלו פרעיה לשם הלואה לאו הלואה היא כי פרעיה נמי לשם מתנה לאו הנאה היא, ואין הלשון זה ברור דנהי דבדיעבד פטור לפי שלא עשה על פיו למה לא תהא חשובה הנאה, וי"ל משום דהא אשכחן בעלמא שהיורד לשדה חבירו והשביחה חייב ליתן לו כאחד מאריסי העיר ואע"פ שלא התנה וא"כ מאי שנא מפורע חובו, [2] אלא ע"כ טעמא דמלתא משום דהיורד לשדה חבירו שבתו וחדושו ניכר, מה שאין כן בפורע חובו שאין שבתו ניכר והרי הלואה עומד בנכסיו כמו עכשיו ומה שגרם לו פטורא שבת שאינו ניכר הוא, ואפשר דבלאו דידיה לא מטי ליה הזיקא והיינו דקרי ליה בנדרים מבריה ארי מנכסי חבירו...

[3] ורבינו תם מפרש דאיירי דוקא במזונות אשתו ומשום הכי פטור דאין הדבר ברור שהיה מתחייב זה הבעל מזונות שמא היה יכול להפטר שהאשה עצמה היתה מצמצמת אם לא היתה מוצאה מי שממציא לה מעות אף על גב דבפסקו לה ב"ד מיירי דאי לאו הכי לא הוי מיחייב לכ"ע שאף לאשה עצמה לא היה מיחייב בלא פסק ב"ד מכ"מ היתה מצמצמת דלא ליקרו לה רעבתנותא אבל גבי שטר חוב אפי' חנן מודה דלא איבד מעותיו דהנאה גמורה היא הואיל ולא היה יכול להפטר בשום ענין ...

13. שערים מצויינים בהלכה

שלוחה על מנת שלא לפרוע. פרש"י דתחלת הלואה מן המלוה על מנת שלא לפרוע עד שירצה, ולא יוכל המלוה ללוחצו. פירשו כוונת רש"י דאי אפשר לומר פשוט על מנת שלא לפרוע, דאז אינו בגדר הלואה אלא מתנה הוא, אלא פירושו, דמקבל עליו לפרוע לו בזמן כשהוא ירצה, ולכן לא יהיב כלום.

14. רש"י על כתובות דף קח/ב

כיסופא מי לית ליה - דקא מיכסיף מן המלוה תמיד הלכך אי רבנן היא דאמרי דלענין חוב לוח ע"מ לפרוע ופרע חבירו בשבילו חייב לשלם וגבי מודר הנאה מחילה היא ואסיר כי לוח ע"מ שלא לפרוע נמי הנאה היא ומחילה מחיל גביה ואסיר אלא חנן היא ובין בחוב העומד לפרוע בין בעומד שלא לפרוע לית ליה גביה מידי ולא מחילה היא ואע"ג דסלקיה מפרעון ומכיסופא:

15. ריטב"א על כתובות דף קח/א

אמר לך כיסופא מי לית ליה. ק"ל וכי משום סילוק כיסופא חשיבא הנאה להאסר במודר הנאה, וי"ל כיסופא מי לית ליה הא ודאי כ"ש דמכסיף וחשיב דמשעבד ליה טפי למפרעיה, ולמאן דאמר דפורע חובו בעלמא חשיב מהנה לפי שפוטרו משעבודו הא נמי פוטרו משעבודו וחשוב מהנה, ומיהו אנן כחנן קיימא לן שאף פורע חובו פטור ואפילו במלוה שיש עליה משכון ואף בבעל חוב דוחק כמו שהביאו ראייה בירושלמי:

16. הערות הגר"ש אלישיב מסכת כתובות דף קח עמוד ב

כיסופא מי לית ליה. והיינו דכמו פורע חוב משלם ה"נ בכיסופא יש לשום כמה היה משלם כי היכי דלא ליכסוף דאי נימא לאסור מצד הנאה בעלמא וכותר ז"א שהוי רק גרמא בעלמא וכבחנוני הרגיל עמו וכו', ועי' רש"י שנקט לשון מחילה וצ"ע.

17. רשב"ם בבא בתרא דף קלט/ב

והבנות יזונו - מזונות ופרנסת נשואין עד דתבגרין או עד דתנסבן לגוברין כדתנן בכתובות (ד' נב ג):

18. רמב"ן על בבא בתרא דף קלט/ב

מתני' והבנות ניזונות. מה שפי' הרב ר' שמואל ז"ל בהדי מזונות עשור נכסי אינו דההיא פרנסה מיקריא ולא אמרינן בה הבנים ישאלו על הפתחים אלא הבנים ירשו ולכשיבואו לינשא לבעל נוטלות עישורין:

19. שיטה מקובצת על כתובות דף קח/ב

הבנות יזונו כו' יש לפרש דלכך האריך ותני הבנות ולא קצר התנא למתני הבנים ישאלו על הפתחים בלחוד משום דמילת' בטעמא קאמר משום דהבנות יזונו בתקנת חכמים לפי שאין דרכן של בנות שישאלו על הפתחים לכך הבנים ישאלו על הפתחים ואפשר דלכך כתב רש"י הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים תקנת חכמים היא פי' הכין תקינו רבנן לפי שאין דרך הבנות לחזור על הפתחים וא"כ מאי מהדר להו אדמונן בשביל שאני זכר כו' אה"נ דהכי תקין רבנן לפי שדרך הבנים לחזור על הפתחים ואין דרכן של הבנות וכדכתי' וי"ל דקא מתמה אמאי יפסידו לגמרי נימא דיזונו אלו ואלו ולא נגרע בה הזכרים כל כך ולכך כתב רש"י הפסדתי בתמיה פירוש התמיה הוא על ההפסד לגמרי וכדכתיב' כנ"ל:

20. פני יהושע על כתובות דף קח/ב

משנה אדמונן אומר שבעה מי שמת כו' ובנכסים מועטין הבנות יזונו. ופרש"י דנכסים מועטין היינו שאין בהן פרנסת י"ב חודש לזכרים ונקבות עכ"ל. ואין זה לפי המסקנא בפ' מי שמת [ב"ב קל"ט ע"ב] דרב הוא דאמר הכי אבל שמואל ור' יוחנן מסקו התם דמרובים היינו כדי שיוזנו אלו ואלו עד שיבגרו ובציר מהכי הוי מועטין אלא דדרכו של רש"י ז"ל לפרש המשנה אף דלא כהילכתא אלא לפי פשט לשון המשנה ופשטא דלישנא ודאי כרב דייקא ובהא שייך שפיר דבנכסים מועטין ודאי הבנים ישאלו על הפתחים דכיון שאין כאן כדי פרנסת הבנים והבנות לי"ב חודש ודאי שקלו בנות לכולהו מהשתא וא"כ הבנים ישאלו על הפתחים מילתא דפסיקא הוא משא"כ לשמואל ור' יוחנן דקי"ל כוותיהו דמועטין היינו בציר מכדי מזונות לאלו ולאלו עד שיבגרו הבנות וא"כ הוי דינא דמוציאין מהם מזון הבנות עד שיבגרו והשאר לבנים וא"כ לא הוי מילתא דפסיקא הא דקתני והבנים ישאלו על הפתחים אלא לאחר שכלה ג"כ המותר מהבנים כמו שמפרש שם הרשב"ם ז"ל בפ' מי שמת ע"ש. ועוד נראה לי דכיון דאמרינן התם בפ' מי שמת דאמר שמואל זו דברי ר"ג בריבי אבל חכמים אמרינן כדי שיוזנו אלו ואלו עד שיבגרו ולפי"ז אם נאמר דרבן גמליאל דהתם היינו ר"ג גופא דמשנתינו שאמר רואה אני את דברי אדמונן כמו שכתב מהר"י מטראני ז"ל כאן בחידושו ור"ג ודאי הוי קים ליה טפי מילתא דאדמונן דלדידיה לא הוי נכסים מועטין אלא ככה"ג כמו שמפרש רש"י כאן וא"כ עיקר פלוגתא דאדמונן וחכמים הוי דוקא ככה"ג והא דמסקינן התם אבל חכמים אמרינן מילתא אחרייתא היא ולא קאי אפלוגתא דאדמונן בר"פ, כן נראה לי לפי שיטת מהר"י מטראני ז"ל אלא שאין זה מוכרח דאפשר דר"ג בריבי דהתם היינו ר"ג בר רבי ממש בנו של ר"י הנשיא ועיין עוד בסמוך ודו"ק:

21. תוספות מסכת כתובות דף קח עמוד ב

אדמונן אומר וכי בשביל שאני זכר הפסדתי - אף על גב דאמר לקמן כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמונן הלכה כמותו ומהוהא פיסקא פריך הש"ס לקמן אלמא דהכי הוי עיקר מ"מ אומר ר"ת דלית הלכתא כוותיה בהא דהא סוגיא דגמרא דלא כוותיה לעיל בפרק נערה (דף מג. ושם) אמר רבי אסי א"ר יוחנן עשו אלמנה אצל הבת כתב אצל אחין בנכסים מועטים אלמא סתם דבריו כרבנן ועוד דלעיל פ' הנושא (דף קג.) אמרי' יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו [1] וסתמא דהש"ס כרבנן בריש מי שמת (ב"ב דף קלט:): [2] ואומר ר"ת דהיינו טעמא דאדמונן לאו לאיפלוגי אמלתא דחכמים אתא אלא מתמה בעלמא הוא ור"ג נמי דאמר בההיא רואה אני את דברי אדמונן לאו משום פסק דין אלא משום שיש ודאי לתמוה.

22. ריטב"א על כתובות דף קח/ב

מתני' אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. כתב ר"ת ז"ל דאדמון לא פליג בעיקר הדין אלא שהוא תמה עליו, והצריכו לפרש כן משום דסוגיין דפרק מי שמת כדברי תנא קמא ואילו היה אדמון חולק תקשי לן הא דאמרינן לקמן כל מקום דאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו, ואין פירוש זה נכון שאם אינו חולק מה זה שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון מפני תמיהתו בלבד, אלא ודאי פליג, ולית הלכתא כוותיה אלא כסוגיא דפרק מי שמת, ואי משום כללא דלקמן, כבר אמרו (עי' עירובין כ"ז א') דאין סומכין על הכללות ואפילו במקום שנאמר בהן חוץ, וסוגיא דהתם עדיפא מההוא כללא:

23. תוספות יום טוב מסכת כתובות פרק יג משנה ד

והודה בקנקנים. אין לפרש דלהכי נקט קנקנים דמשמע דוקא ריקן כמו שהוא משיב בריקנים דהא תנן התם באבות [פרק ד' משנה כ'] יש קנקן מלא כו' ונ"ל לפרש דכד וקנקן שני מינים הם ולא שטענות שניהם היא זה טוען כד וזה משיב קנקן דאם כן פשיטא דלא הוי ממין הטענה דהכי קיימא לן במנורה גדולה ומנורה קטנה כמ"ש בטור ח"מ סימן פ"ח. אלא שניהם טוענים או כד או קנקן. ומתניתין קמ"ל לענין מקח וממכר כדמשנינן ברפ"ג דבבא קמא כמו שאעתיק שם בס"ד. ול"ק דקמ"ל חדא זימנא. שהרי בכד וחבית כי התם אשמעינן נמי בסוף מסכת דמאי כמ"ש שם בשם הר"ש וע"ש:

24. תוספות מסכת כתובות דף קח עמוד ב ד"ה אי הכי

אי הכי מ"ט דאדמון - תימה מאי קא קשיא ליה הא אשכחן ר"ג דאית ליה האי סברא דמיחייב בטען לו חטין והודה לו בשעורים כדתנן בפ' שבועת הדיינין (שבועות לח: ושם) ונראה דה"ק אי הכי מ"ט דאדמון אליבא דר"נ דהא בעינן למימר דלהוי אדמון כרב נחמן דכוותיה קי"ל ור"נ דוקא בטענו חטין ושעורים והודה לו באחד מהן מיחייב אבל טענו חטין והודה לו בשעורין פטור.

25. חדושי הריטב"א מסכת כתובות דף קח עמוד ב

אלא הכא במאי עסקינן כגון דאמר ליה עשרה וכו'. וסוגיין מחלפא אסוגיאי דשבועות (מ' ב') דאקשינן לרבי יוחנן מהא מתני' ואוקמה כאדמון ואיהו דאמר כרבנן, משמע דמוקמי לה בשטענו כדים מלאים שמן, וזה מן הסוגיות המתחלפות בתלמוד וקי"ל כסוגיא דהכא דהוי דוכתא דפלוגתא וכיון שכן הלכה כאדמון ואין צריך לומר דקיימא לן כרב נחמן.

26. דף על הדף מסכת כתובות דף קח עמוד ב

במשנה: הטוען את חבירו כדי שמן וכו'.

מסקנת הגמ' דפליגי אם יש בלשון הזה לשון קנקנים או לא, ולמ"ד טענו חטין ושעורים והודה באחד מהם חייב מיירי שמודה בכל הקנקנים וכופר שמן ופליגי אי הוי כטענו חטין ושעורין והודה באחד מהם או כטענו חטין והודה בשעורין. ולמ"ד טענו חטין ושעורין והודה באחד מהן פטור מיירי במודה מקצת קנקנים, ופליגי אי יש בכלל התביעה תביעת קנקנים או לא.

והראשונים מביאים שהסוגיא בשבועות מ: חולקת על סוגיא דידן וס"ל דפליגי בטענו חטין ושעורין והודה באחד מהם אם חייב או לא. והתוס' שם כתבו דפליגי בתרתי ואין סתירה בין סוגיין לגמ' בשבועות ע"ש. והקשו התוס' בשבועות מ. מה נ"מ מזה שר"נ רואה את דברי אדמון, הא ר"נ ס"ל שטענו חטין והודה בשעורין נמי חייב א"כ אפילו אם אין בלשון הזה לשון קנקנים חייב. וע"ש מה שתירצו התוס'.

ובשיטמ"ק כאן כתב לישב באופן אחר, דכל מה שמחייב ר"ג בטענו חטין והודה לו בשעורין הוא כשתבע חטין סתם דאין הכרח שאין לו תביעה גם על שעורין אבל היכא דפירש חטין ולא שעורין והנתבע הודה בשעורין מודה ר"ג דפטור משבועה, והכא כיון שהשמן והקנקנים שייכים זה לזה, אם תובע רק שמן הוי כאילו פירש שמן ולא קנקנים, וכן אי אמרינן שאין בלשון הזה לשון קנקנים הוי כפירש שמן ולא קנקנים, וגם לר"ג יהיה פטור, לכן הוצרך ר"ג לומר רואה אני את דברי אדמון שיש בלשון הזה לשון קנקנים ולכן חייב שבועה.

וצריך להבין כוונת השיטה מקובצת, הא מה שלרבנן טענו חיטין והודה בשעורין פטור משבועה נלמד מפסוק בשבועות לט: דבעינן הודאה ממין הטענה. ור"ג שמחייב לית ליה האי דרשה והודאת השעורין נחשב הודאה במקצת על תביעת חיטין א"כ למה כשתובע חיטין ולא שעורין לא יועיל הודאת שעורין לחייב שבועה. (הערות וציונים - אוסטרן)

27. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן מ

בדבר הקנקנים והצלוחיות שיש לו מחמת שלקח מנכרי יי"ש ושאר משקין וכן כלי הקאפא/הקפה/ אם צריכין טבילה

ובדבר הקנקנים והצלוחיות שיש לישראל מחמת שלקח מנכרי יי"ש ושאר משקין שאין נמכרים אלא בכליהם, מסתבר לע"ד שאין צריכין טבילה כשרוצה אחר שנתרוקן הכלי להשתמש בו למשקין אחרים. וטעמי הוא משום דהכלי נבטל להמשקין, כדמצינו לענין מע"ש דבכדי יין סתומות יצא קנקן לחולין בפ"א דמע"ש מ"ג, ובזוף לקנקן מע"ש סתם וגפן קנה מעשר בפ"ג ממע"ש מי"ב, ויש להקנקן כדין עור של בהמה. ונמצא שלא קנה מהעכו"ם כלי כלל, ורק אצל הישראל נעשה כלי שליכא ע"ז דין טבילה. ואף אם היו כלים שלא נעשו ביחוד להכניס שם המשקים למוכרם יחד ואח"כ הכניס לתוכן המשקין וגפן, נמי הא באופן זה הוא מתני' דפ"ג ממע"ש שנמי נבטל הכלי למשקין המע"ש וקנה מעשר. ובעצם ליכא במדינתנו מציאות כלל שכל הקנקנים והצלוחיות נעשו ביחוד בשביל הפעקטערי שעושה היי"ש להכניס שמה היי"ש, ולפעקטערי דשאר משקין להכניס אותן המשקין שעושה...

ומסתבר שגם הצלוחיות של קאפא וכדומה אף שאפשר ליתן אותם בנייר, נמי כיון שעכ"פ הם ניתנים בצלוחיות ונמכרים דוקא עם הצלוחית נמי הוא כמו צלוחיות של משקין, וטעם השני שהוא בחשיבות קליפה הרי נאמר עיקרו בדברים יבשים כתמרים וגרוגרות.

וכלים שמסתפקים שמא הפעקטערי הוא של ישראל וקנה אותם ממוכר ישראל אם א"א לברר הדבר יש לטבול בלא ברכה, וכלי זכוכית שהוא מדרבנן אם א"א להודע א"צ טבילה כלל כשיש טירחא גדולה להטבילם, ואם אפשר לברר צריכין לברר אף בשביל הברכה. והנני ידידו מוקירו ומברכו, משה פיינשטיין